

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL PARAMOS BŪSTUI ĮSIGYTI AR IŠSINUOMOTI ĮSTATYMO NR. XII-1215
PAKEITIMO ĮSTATYMO IR PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS
NEPASITURINTIEMS GYVENTOJAMS ĮSTATYMO NR. IX-1675 17 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP-18-530(2); TAIS 17-12654(3))**

2018-06-01 Nr. NV-1434

Vilnius

Projektų rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projektų tikslas: sudaryti palankesnes sąlygas pasinaudoti parama būstui įsigyti ar išsinuomoti asmenims, negalintiems savarankiškai apsirūpinti būstu.

Dabartinė situacija. Parama teikiama vertinant asmens (šeimos) pajamas ir turtą:

- Paramai būstui išsinuomoti (socialinio būsto nuoma, būsto nuomos mokesčio kompensacija, išperkamosios būsto nuomos mokesčio kompensacija) gauti nustatyti vienodi pajamų ir turto lygiai, kurie yra mažesni, nei paramai būstui įsigyti.
- Paramos būstui įsigyti formos: valstybės iš dalies kompensuojamas būsto kreditas, subsidija valstybės iš dalies kompensuojamo būsto kredito daliai apmokėti.
- Subsidijos valstybės iš dalies kompensuojamo būsto kredito daliai apmokėti skiriamos:
 - 10 proc. - jaunai šeimai, auginančiai vieną ar daugiau vaikų;
 - 20 proc. - buvusiems likusiems be tėvų globos (rūpybos) asmenims iki 35 metų, ar jų šeimoms, taip pat šeimoms, auginančioms tris ar daugiau vaikų (įvaikių), neįgaliesiems arba šeimoms, kuriose yra neįgaliųjų.
- Nustatytas baigtinis soc. būsto fondo plėtros sąrašas: statant arba rekonstruojant pastatus, perkant gyvenamuosius namus, butus, savivaldybėms perimant valstybės reikmėms nereikalingas gyvenamąsias patalpas.
- Šeimos nariai - sutuoktiniai ir jų vaikai, taip pat asmenys, teismo tvarka pripažinti šeimos nariais, arba asmenys, teismo pripažinti neveiksniais ir likę gyventi su savo tėvais, jeigu jiems nustatyta globa. Šeimos nariais gali būti laikomi sutuoktinių ar asmens kartu gyvenantys tėvai (itėviai).
- Savivaldybės taryba turi teisę sumažinti socialinio būsto nuomos mokestį arba nuo jo atleisti, kai pajamos vienam šeimos nariui per mėn. neviršija 1 valstybės remiamų pajamų dydžio (toliau – VRP) – 122 eurų.

Paramos būstui išsinuomoti šiuo metu laukia virš 10 tūkst. šeimų. 2017 m. buvo nuomojami 10 438 socialiniai būstai, tačiau per 2017 m. išnuomoti tik 409 būstai. Paramą būstui įsigyti 2017 m. gavo 1188 asmenys (šeimos), panaudota 3,8 mln. eurų; 2018 m. - planuojama ją skirti 930 asmenų (šeimų) ir tam numatyta 2,6 mln. eurų. Paramą būstui išsinuomoti gavo 1077 asmenys (panaudota apie 0,5 mln. eurų), 2018 m. planuojama ją skirti 1440 asmenų ir tam numatyta 0,8 mln. eurų.

Projektų esmė. Siūloma:

- Įteisinti savivaldybėms galimybę socialinio būsto fondą plėsti pernuomojant iš fizinių ir juridinių asmenų išsinuomotą (ne trumpiau kaip 5 metų laikotarpiui) būstą. Vilniaus miesto ir rajono, Kauno miesto, Klaipėdos miesto, Palangos miesto ir Neringos savivaldybėms iš valstybės biudžeto apmokant 70 proc. išsinuomotų būstų nuomos kainos, kitoms savivaldybėms – 80 proc.
- Išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją priskirti prie paramos būstui įsigyti formų ir į šią paramą teisę turintiems asmenims nustatyti tokį patį pajamų ir turto lygį, kaip į paramą iš dalies kompensuojamam būsto kreditui.

- asmenims, turintiems teisę į būsto nuomos kompensaciją, nustatyti 30 proc. didesnius pajamų dydžius, negu turintiems teisę į socialinio būsto nuomą;
- Į šeimos sudėtį, nereikalaujant teismo sprendimo, įskaityti neįgaliuosius, likusius gyventi kartu su tėvais, taip pat globėjus (rūpintojus) ir globotinius (rūpintinius), jeigu jie yra nurodyti prašyme. Šeima laikomi ir asmenys, sudarę registruotos partnerystės sutartis.
- Skirti subsidijas valstybės iš dalies kompensuojamo būsto kredito daliai apmokėti:
 - 15 proc.- jaunos šeimos be vaikų;
 - 20 proc. – jaunos šeimos, auginančioms vieną vaiką;
 - 25 proc. – jaunos šeimos, auginančius du vaikus;
 - 30 proc. – šeimoms, auginančioms tris ar daugiau vaikų; buvusiems likusiems be tėvų globos (rūpybos) asmenims (jų šeimoms) iki 35 metų, neįgaliesiems arba šeimoms, kuriose yra neįgaliųjų.
- Padidinti 20 proc. (nuo dabar nustatytų Paramos būstui įsigyti ir išsinuomoti įstatyme) pajamų dydžius, kuriais vadovaujantis nustatoma asmenų teisė į paramą būstui išsinuomoti ar įsigyti.
- Nustatyti, kad savivaldybės taryba privalo sumažinti socialinio būsto nuomos mokestį arba nuo jo atleisti, kai pajamos vienam šeimos nariui per mėn. neviršija 1,5 VRP dydžio – 183 eur.
- Nustatyti, kad dėl padidėjusių pajamų išbraukus asmenį iš turinčių teisę į socialinio būsto nuomą sąrašo, iš naujo asmenys įrašomi į šį sąrašą įskaitant jų ankstesnio buvimo sąrašą laiką, jei nuo išbraukimo praėję ne daugiau kaip 3 metai.
- į vertinamą asmenų turtą ar pajamas neįskaityti gautų (negrąžintų) paskolų ar jų dalių ir kt.

Įstatymų projektų įsigaliojimo data – 2019 m. sausio 1 d., išskyrus nuostatas dėl subsidijų būsto kredito daliai apmokėti dydžių padidinimo – įsigaliojimo data 2019 m. liepos 1 d.

Papildomas lėšų poreikis iš valstybės biudžeto 2019 m.: paramai būstui išsinuomoti - 0,9 mln. eurų; subsidijoms valstybės iš dalies kompensuojamų būstų kreditų daliai apmokėti – 5,1 mln. eurų.

Įtraukti į Seimo IV (pavasario) sesijos darbų programą, svarstymas Seime - 2018 m. kovo mėn.

Derinimas: svarstyti 2018 m. gegužės 7 d. Vyriausybės pasitarime (pasiūlyta suderinti su Finansų ministerija) ir 2018 m. gegužės 15 d. tarpinstituciniame pasitarime. 2018 m. gegužės 11 d. Vyriausybės kanceliarijoje organizuotame susitikime su Finansų ministerija, pasiūlyta nuostatų, susijusių su subsidijų, skirtų būsto kredito daliai apmokėti, dydžių padidinimu, įsigaliojimą nukelti pusei metų, t.y. nuo 2019 m. liepos 1 d. Projektai patikslinti, atsižvelgiant į minėtus pasiūlymus bei Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. balandžio 24 d. išvadoje pateiktas pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programai: projektas atitinka Vyriausybės programos 81.1. papunktyje numatytą nuostatą – skatinti socialinio būsto politikos elementus ir Vyriausybės programos įgyvendinimo plano Skurdo, socialinės atskirties ir pajamų nelygybės mažinimo, užimtumo skatinimo krypties 1.1.2. darbo 3 priemonę „Socialinio būsto fondo plėtra, nuomojant būstą rinkoje, skatinant nuomotojus; visiems asmenims ir šeimoms, turintiems teisę į paramą būstui išsinuomoti, sudarant sąlygas gauti būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją“.

Dalykinio vertinimo išvada: siūlome svarstyti Vyriausybės pasitarime bei patikslinti, įvertinus Vyriausybės kanceliarijos 2018 m. birželio 1 d. išvadoje NV-1429 pateiktas tikslinamojo pobūdžio pastabas.

Politikos įgyvendinimo grupės vyriausioji patarėja

Eglė Neciunskienė

Eglė Neciunskienė, tel. 8 706 63790, el. p. egle.neciunskiene@lr.lt